

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Câteva noțiuni asupra războiului și neutralității, de d-l George Meitani.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Vasile Toban cu Adela Cogălniceanu.— *Observație* de d-l D. Alexandresco.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Charles Pièrre Richel cu P. Calavrezo.

Tribunalul Ilfov, secția de notariat: Eufrosina N. Apostol cu Ecaterina Căpitan Dușescu și alții.

Tribunalul județului Ialomița: D. Iofcescu cu primăria comunei Copuzu.

CATEVA NOȚIUNI

ASUPRA

RĂZBOIULUI ȘI NEUTRALITĂȚEI

(URMARE)¹⁾

Curtea este alcătuită din 15 judecători, dar poate judeca, când sunt prezenți nouă dintr'ânșii. Cei absenți se înlocuiesc cu supleanți.

Judecătorii reprezentând Germania, Statele-Unite, Austro-Ungaria, Franța, Anglia, Italia, Japonia și Rusia, sunt totdeauna chemați să judece, pe când judecătorii și supleanții lor, cari reprezintă celelalte puteri contractante, nu sunt chemați a judeca decât pe rând, conform unei tabele anexate. După această tabelă, judecătorul reprezentând România, figurează în primul și al doilea an ca supleant, în al treilea și al patrulea ca judecător, iar în cei din urmă doi ani deloc. Acelaș judecător poate fi numit de mai multe puteri.

Dacă se naște un războiu și tocmai în acel timp nu figurează ca judecător reprezentantul uneia din puterile beligerante, atunci această putere are dreptul a cere ca judecătorul său să ia parte la judecarea tuturilor afacerilor, izvorite din acel războiu.

În acest caz, se va trage la sorț judecătorul statului care va trebui să se abție, neputându-se niciodată exclude judecătorul vre-unui stat beligerant.

Convenția prevede că nu vor putea fi judecători ai Curței acei cari ar fi luat parte, în orice calitate, la darea hotărârii tribunalului național, sau acei cari figuraseră în instanță ca avocați sau consilieri. Nici un judecător titular nu va putea interveni ca agent sau avocat în fața Curței, nici a lucra pentru o parte, în orice calitate, cât timp durează funcțiunea lui.

Beligerantul captor are însă dreptul a desemna un ofițer superior de marină, care va asista ca asesor cu vot consultativ. Acelaș drept aparține puterii neutre sau puterii ai căror supuși sunt în cauză. Dacă sunt mai multe puteri, ele trebuie să se înțeleagă asupra ofițerului care trebuie desemnat, iar la caz de neînțelegere, se trage la sorți.

Curtea alege pe președintele și vice-președintele ei, cu majoritatea absolută a sufragiilor exprimate.

După două scrutine, alegerea se face cu majoritatea relativă, și în caz de împărțire a voturilor, prin tragere la sorți.

Judecătorii primesc o indemnitate de călătorie și alta în timpul sesiunii sau exercițiului funcțiunii lor. Ei nu pot primi însă din partea nici unui alt stat vre-o remunerație.

Curtea nu se poate strămuta dela Haga decât cu asențimentul beligeranților sau în caz de forță majoră.

Curtea va hotări limba care se va întrebuința în cursul desbaterilor, limba tribunalului național care a judecat în primele instanțe, poate fi întrebuințată și în fața curței.

Puterile au dreptul de a numi agenți, însărcinați a le servi de intermediari pe lângă curte, precum și consilieri sau avocați, spre a le apăra drepturile și interesele lor.

Supusul unui stat neutru interesat în cauză, se va putea prezenta în fața curței, fie printri'un avocat autorizat a

1) Vezi *Dreptul* No. 15 din 1910.

pledă în fața curților de apel sau curților supreme a unuiia din statele contractante, fie printr'un profesor de drept al unei școli superioare de învățământ, dintr'unul din statele contractante.

Orcă notificare făcută, fie părților, fie martorilor, fie experților, poate fi adresată direct guvernului puterilor pe teritoriul cărora trebuie să se facă notificarea.

Tot astfel când va fi nevoie de stabilirea vre-unui mijloc de probă. Aceste cereri vor fi executate după mijloacele de care dispune acea putere, conform legislației sale interioare, și nu pot fi respinse decât dacă acea putere găsește că el ar aduce vre-o atingere suveranității sau siguranței sale.

Notificările făcute părților cari se găsesc în acelaș loc ca și Curtea, se pot face și de biuroul internațional.

În ceea ce privește procedura ce se urmează în fața curței, ea face obiectul titlului al treilea al convențiunei.

Recursul trebuie făcut printr'o declarație scrisă, în fața tribunalului național care dase hotărîrea sau poate fi trimis biuroului internațional chiar printr'o telegramă.

Recursul se face în termen de 120 zile dela pronunțare sau notificare. Dacă el a fost făcut înainte tribunalului național, acesta fără a cerceta dacă recursul este în termen, trimite dosarul afacerii în termen de șapte zile biuroului internațional. Dacă, din contra, recursul este îndreptat biuroului internațional, acesta cere dosarul tribunalului național printr'o telegramă, spre a-i remite dosarul în șapte zile, dacă este posibil. Când însă recursul este făcut de un particular, supus al unui stat neutru, atunci biuroul internațional trebuie să anunțe printr'o telegramă statul al cărui supus este particularul recurent, pentru a permite acestui stat, fie să exercite el însuș recursul în numele supusului său, fie pentru a putea interzice supusului său exercitarea aceluï recurs.

Dacă tribunalul național nu s'a pronunțat în termen de doi ani dela capturare, atunci recursul nu poate fi îndreptat decât biuroului internațional, în termen de 30 zile dela expirarea celor doi ani.

Dacă partea nu exercită recursul său înăuntrul acestui termen, ea este considerată ca decăzută din dreptul său. La această regulă există o excepție, în cazul când partea dovedește că n'a putut exercita recursul său dintr'o cauză de forță majoră. În acest caz, ea nu-l va putea exercita decât în termen de 60 zile dela încetarea cazului de forță majoră, chemându-se însă totdeauna partea protivnică spre a face întâmpinările.

Dacă afară de părțile cari au făcut recurs mai sunt și alte părți, au drept a-l exercita, sau dacă în cazul când o putere a fost vestită că un supus al său a făcut recurs, aceasta n'a răspuns încă, atunci curtea trebuie să aștepte ca termenile arătate mai sus să expire.

Procedura în fața curței trece prin două faze deosebite: o instrucțiune scrisă și desbateri orale.

Instrucțiunea scrisă constă în depunerea și schimbul

expunerii, contra expunerii și a replicelor, adăogându-se toate actele de cari părțile se pot servi, în copie certificată de curte.

Desbaterile orale în ședință publică urmează instrucției scrise. Curtea poate, în orice caz, să suspende pledările, fie din oficiu, fie după cererea părților, pentru a procede la o instrucție suplimentară, care se poate face sau adresându-se guvernului țării unde se găsesc acele probe, sau se poate face direct în fața sau a unui număr oarecare de membrii, fără a se întrebuița, pe cât se poate, mijloace violente.

Când informațiile trebuie cerute pe un teritoriu altul decât acela unde lucrează curtea, atunci trebuie cerut asentimentul guvernului străin, chemându-se părțile la toată instrucția urmată de curte.

Desbaterile sunt conduse de președinte, vice-președinte sau de cel mai vechiu judecător; judecătorul numit de o putere beligerantă neputând niciodată conduce desbaterile.

Deși desbaterile sunt publice, orice putere are dreptul a cere ca desbaterile să fie secrete. Ele se consemnează în procese-verbale iscălite de președinte și de grefier.

Dacă una din părți nu se prezintă, cu toate că a fost citată, afacerea se judecă în lipsă, curtea hotărînd, după elementele de apreciere puse la dispoziția ei. Curtea notifică din oficiu părților toate hotărîrile și ordonanțele date în lipsă.

Deliberările curței sunt secrete, hotărîrea fiind luată cu majoritatea judecătorilor prezenți. Dacă se întâmplă paritate de voturi, atunci trebuie să se abție cel mai nou numit, sau acel a cărui numire a fost cea din urmă notificată consiliului administrativ dela Haga. Dacă notificarea s'a făcut la aceeaș dată, se abține cel mai tânăr.

Hotărîrea curței trebuie să fie motivată și să poarte iscăliturile tutur judecătorilor, să fie pronunțată în ședință publică și notificată părților.

După această notificare, curtea trimite tribunalului care pronunțase hotărîrea, dosarul afacerii. Părțile plătesc cheltuelile făcute pentru apărarea lor, iar partea condamnată mai plătește cheltuelile de procedură și o sutime din valoarea obiectului litigios, ca contribuție pentru cheltuelile de întreținere ale curței.

Dacă recursul este făcut de un particular, el trebuie să depue la biuroul internațional o cauțiune fixată de curte și care va servi spre a garantă executarea obligațiunei de mai sus.

Când curtea nu este în sesiune, primirea recursurilor, facerea notificărilor, fixarea cauțiunei se face de o delegație de trei judecători desemnați de curte, cari hotărâsc cu majoritate de voturi.

Convenția nu se aplică decât țărilor și supușilor statelor cari au iscălit-o. Ea va dură 12 ani, începând cel mai târziu dela 30 Ianuarie 1909, dacă puterile cari o ratifică pot procura curței nouă judecători și nouă su-

pleanți. Dacă nu, ea va începe a se aplica când aceste condiții vor fi îndeplinite.

Convenția va fi reînviată în mod tacit din șase luni în șase luni, afară de cazul când ar fi denunțată cel puțin cu un an înaintea fiecărei perioade de șase luni.

În fine, convenția mai conține câteva dispozițiuni relative la modul cum trebuie alcătuit consiliul administrativ, tabloul judecătorilor, când toate puterile arătate în tablou nu ar iscăli convențiunea, precum și încă o clauză relativă la dreptul ce are un stat de a cere modificarea modului său de a participa la judecarea proceselor.

(Va urmă).

GEORGE MEITANI

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 24 Februarie 1910

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Vasile Toban cu Adela Cogălniceanu

PERSOANE.— MAJORITATE.— LEGI RELATIVE LA CAPACITATE.— EFECT RETROACTIV. — ART. 228 CODUL CALIMACH. — ART. 434 CODUL CIVIL.

Legile relative la minoritate și majoritate, determinând capacitatea sau incapacitatea persoanelor, sunt de interes general, deci de ordine publică, și prin urmare au efect retroactiv.

În virtutea acestui principiu, acei cari după codul Calimach erau încă minori la etatea de 21 de ani, au devenit majori prin singurul efect al legii civile actuale, care fixează majoritatea la 21 ani.

No. 99. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Vasile Toban și alții contra deciziunii Curței de apel din Iași, secțiunea I, cu No. 58 din 1908, dată în proces cu Adela Cogălniceanu.

S'au ascultat : d-l avocat G. Constandiniu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat C. L. Naumescu, în combatere.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere și violarea § 228 din codul Calimach.

«Curtea, pentru a considera împlinit termenul prescripției de 30 de ani, socotește pe patru din apelanți ca majori la vârsta de 21 de ani, conform codului civil, deși dânsii fuseseră născuți sub legiuirea Calimach și prin urmare deveneau majori la vârsta de 25 de ani».

Având în vedere decizia supusă recursului;

Considerând că chestiunea dedusă în judecata acestei înalte Curți prin motivul de casare, este de a se ști dacă etatea la care o persoană trebuie să fie socotită ca majoră, este cea hotărâtă de legea în vigoare la data na-

șterei ei, sau cea hotărâtă de legea în vigoare la data când poate să fie considerată ca majoră;

Considerând că legile relative la minoritate și la majoritate, determinând capacitatea sau incapacitatea persoanelor, sunt de interes general, deci de ordine publică și prin urmare au efect retroactiv ;

Că, în virtutea acestui principiu, aceia cari după codul Calimach erau încă minori la etatea de 21 ani, au devenit majori prin singurul efect al legii civile actuale, care fixează majoritatea la 21 de ani;

Că, în speță, Curtea ce apel, hotărînd astfel, nu a comis nici un exces de putere și nu a violat întru nimic textul de lege citat în motivul de casare ;

Că, prin urmare, recursul este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Observație.— Principiul admis de Curtea de casație, prin decizia ce publicăm mai sus, este, după părerea noastră, indiscutabil.

În adevăr, legile relative la minoritate sau majoritate, ca și acele privitoare la puterea părintească, tutelă, interdicție, etc., sunt de ordine publică și, ca atare, au efect retroactiv.

Astfel, legea nouă (codul civil actual), hotărînd majoritatea la 21 de ani, în loc de 25, după cum eră în legiuirile noastre anterioare (vezi tom. II al Coment. noastre, p. 504, *ad notam*, ad. 2-a), au făcut majori pe toți acei cari erau minori la promulgarea ei ; și *vice-versa*, dacă presupunem că o lege ar ridică astăzi majoritatea la o vârstă mai înaintată, ea ar face, pentru viitor, să reintre sub tutelă pe toți acei cari ar fi fost majori după legea anterioară. (Vezi în acest sens, Laurent, *Principes*, I, 182 urm. și *Droit civil international*, V, 265 ; Mourlon, I, 69 *bis* ; Demolombe, I, 45 ; Thiry, I, 25, *in fine* ; Arntz, I, 47 ; Marcadé, I, 46 ; Demante et Colmet de Santerre, I, 9 *bis* V ; T. Huc, I, 63 ; Planiol, I, 260 ; Baudry et Fourcade, *Des personnes*, I, 148 ; Aubry et Rau, I, § 30, p. 108, ed. 5-a ; Fréminville, *Tr. de la minorité*, I, 5, p. 23, ed. din 1845. Vezi și tom. I al Coment. noastre, p. 92, etc.— *Contrà* : Vareilles-Sommières, *Une théorie nouvelle sur la rétroactivité des lois*, No. 23. Cpr. art. 153 și 154 din legea de introducere a codului civil german, *Einführungsgesetz zum bürgerlichen Gesetzbuche*).

O controversă s'a ivit însă în privința modului de a se calculă majoritatea. Spre a fi major, trebuie ca cineva să aibă 21 ani împliniți. Se naște însă întrebarea : cum se vor socoti acești ani ? Pe zile,

de die ad diem, ca la prescripție (art. 1887), sau pe oare, *de momento ad momentum*, după cum se socotea la Romani (L. 3 § 3, Dig., *De minoribus*, 4, 4) ?

Chestiunea este, precum spuneam mai sus, controversată, însă părerea cea mai juridică este de bună-seamă, că majoritatea se socotește *pe oare*, iar nu pe zile: 1^o pentru că legea admite calcularea pe zile numai în materie de prescripție; și 2^o pentru că actul de naștere, tocmai în acest scop, arată ora nașterii (art. 43).

Astfel, copilul născut în ziua de 1 Ianuarie 1880, ora 8 dimineața, a fost major în ziua de 1 Ianuarie 1901, la aceeaș oară.

Dacă actul de naștere nu cuprinde oara nașterii, ea se va putea stabili prin însemnările părinților și chiar prin martori; iar în lipsă și de această dovadă, majoritatea se va împlini după expirarea zilei corespunzătoare cu aceea a nașterii.

Cât pentru persoanele născute într-un an bisect, la 29 Februarie, ele vor fi majoare, fără a se ține în seamă oara nașterii, după 21 ani, la finele lunii Februarie, în momentul când începe luna Martie, adică la 28 Februruarie, 12 oare de noapte. (Vezi asupra tuturor acestor chestiuni numeroasele autorități citate în tom. II al coment noastre, p. 542 și 543, ed. 2-a).

D. ALEXANDRESCO

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 10 Februarie 1910

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Charles Pierre Richel cu P. Calavrezo

CAMERĂ ARBITRALĂ.— DECIZIUNI.— EXECUTAREA LOR.— DACĂ PREȘEDINTELE CAMEREI ARBITRALE POATE APLICA SECHESTRE ASIGURĂTOARE.— ART. 60 DIN LEGEA BURSELOR DELA 1904.

Din însărcinarea pur administrativă dată președintelui comitetului Bursei de a interveni pe lângă agenții de urmărire ai tribunalelor spre a executa deciziunile camerilor arbitrale, nu se poate deduce că legiuitorul a înțeles să-i confere și atributul judecătoresc de a aplica sechestre asigurătoare, măsuri cari ating direct și fără judecată contradictorie patrimoniul sechestratului, și cari deci nu pot fi luate decât de organele anume însărcinate de legiuitor.

No. 10. — Charles Pierre Richel a făcut recurs contra deciziunii camerei arbitrale a Bursei din București, cu

No. 4 din 22 Ianuarie 1910, dată în proces cu P. Calavrezo.

S'au ascultat: d-nii avocați Villacros, B. Cernea și C. L. Naumescu, în dezvoltarea motivelor de recurs; d-l avocat I. G. Saita, în combateri.

Curtea,

Asupra recursului introdus de către Charles Pierre Richel contra deciziunii camerei arbitrale de pe lângă Bursa de Comerț din capitală, No. 4 din 22 Ianuarie, 1910, prin care s'a respins contestațiunea făcută de numitul la sechestrul asigurător efectuat prin portărei tribunalului Argeș, după ordinul dat de președintele comitetului Bursei București pe lemnele și pădurea aflătoare în comuna Bârlești a acel județ, proprietatea d-nei Felicia Stoenescu în pretenția creditorului aceștia P. Calavrezo;

Având în vedere că din actele prezentate și cele aflate în dosarul cauzei și debaterile părților, urmează că Pandele Calavrezo pornind acțiune la camera arbitrală de pe lângă Bursa din București contra Felicie Stoenescu, pentru daune, rezilierea unui contract de vânzare de lemne și restituirea unei arvune, a cerut președintelui comitetului Bursei și sechestrului asigurător pe lemnele și pădurea din Bârlești, ce face obiectul procesului, cerere ce a fost admisă, înființându-se astfel sechestrul de către portărei respectivi atât pe pădure cât și asupra altor obiecte mobile, ca aparținând debitoarei. Contra acestor sechestre a introdus contestațiune la camera arbitrală apelantul Charles Pierre Richel sub cuvânt că fără drept ele au fost admise numai de către președintele comitetului Bursei fără intervenția vre-unui jurnal judecătoresc, și că în tot cazul averea sechestrată este proprietatea sa. Camera arbitrală prin deciziunea sa respinge ca neîntemeiat incidentul de necompetință în aplicarea sechestrului în persoana președintelui comitetului Bursei, și în fond, discutând actul de cesiune a pădurei în chestiune către apelant, îl găsește simulat, înlăturând astfel contestațiunea. Contra acestei deciziuni, s'a pornit recursul de care este sezisată Curtea.

Având în vedere că recurentul și bazează cererea sa de recurs pe următoarele patru motive: a) «Incompetință. Sechestrul asigurător nu poate fi ordonat de președintele comitetului Bursei, și în tot cazul s'a violat articolul 60 și următorii din legea burselor, combinat cu articolele 177, 178 și 180 din regulamentul legii; că, chiar dacă s'ar putea ordona sechestrul de jurisdicția specială a Bursei, nu se poate ordona decât de camera arbitrară; b) Violarea art. 51 din legea burselor, combinat cu articolele 111, 118 și 125 din regulament. Camera arbitrală fiind o jurisdicțiune excepțională este incompetentă să judece validitatea, sinceritatea și exactitatea unor acte ce nu sunt în competența sa să le cerceteze. Fînd vorba de acte autentice și opozabile terților, ele nu se puteau anula decât de tribunalele ordinare și astfel a sustras pe parte dela judecătorii ei firești, privind-o și de un grad de ju-

risdicție; c) Exces de putere și violarea articolului 53 din legea burselor. Camera arbitrală n'a încercat reconcilierea părților; d) Violare de lege, exces de putere și omisiune esențială. Camera opune terților acte ce nu constituiesc decât simple obligațiuni, cum e actul de vânzare a lui P. Calavrezo, și nu se pronunță asupra actelor și probelor produse, că pădurea dela început a fost plătită de noi, cu banii noștri, înlăturând toate aceste dovezi fără a se pronunță asupra lor».

În ce privește primul motiv privitor la necompetința președintelui comitetului Bursei de a ordona aplicarea de sechestre asigurătoare:

Având în vedere că din coprinsul dispozițiilor legii din 1904, care a înființat camerele arbitrale de judecare și conciliațiune, reese că legiuitorul special nu s'a ocupat de sechestre asigurătoare sau popriri, măsuri ce sunt atât de utile acelor ce voesc a dobândi satisfacerea efectivă a drepturilor ce le urmăresc prin acțiuni pornite înaintea acestor instanțe;

Considerând că din mecanismul legislativ ce domină în funcționarea instituției arbitrale, rezultă că legiuitorul în vedere că zisele camere sunt instanțe temporale alcătuite din judecători trași la sorți pentru fiecare caz special, a căutat să se servească de comitetul Bursei și de președintele acestui comitet, organe permanente diriguitoare a operațiilor de Bursă, și cari au fost deci însărcinate prin articolele 60 și 61 din lege, primul cu executarea deciziunilor camerelor arbitrale, ce se face prin agenții de urmărire ai tribunalului, și al doilea, președintele, numai cu intervenirea către acești agenți, în scopul unor atare executări. Ori, din această însărcinare pur administrativă, dată președintelui comitetului Bursei, nu se poate deduce că legiuitorul a înțeles să-i confere și atributul judecătoresc de a aplica sechestre asigurătoare, măsuri mai importante, ce ating direct și fără judecată contradictorie patrimoniul sechestratului și care deci nu pot fi luate decât de organele expres însărcinate de legiuitor;

Că, oricare ar fi neajunsul creat justifiabililor îndatorați a recurge la oficiul acestei instituțiuni speciale, numai legiuitorul este îndreptățit a complecta lucana, și nu judecătorul care, dacă legalmente este indrituit a aplica principiile de drept comun în deferendele ce 'i sunt deferite, la cazurile ce nu-i sunt expres lămurite prin textele privitoare la materia ce-l preocupă, nu se mai poate servi de analogie spre a investi, în afară de textul legii, pe un organ administrativ cu înființarea unor măsuri ce ating atât de grav patrimoniul, și care să fie luate, ca după dreptul comun numai pe cale grațioasă, fără citarea părților;

Că, în tot cazul, dacă s'ar putea aplica prin analogie regulile prescrise de legile comerciale, la care se referă art. 56 din legea burselor, încă trebuie înlăturată competența președintelui Comitetului Bursei, care este numai

organ administrativ și cu competență absolut limitată astfel după cum se specifică mai sus;

Considerând că, în fața acestor argumente, fiind cert că sechestrul în litigiu s'a ordonat de către un organ incompetent, camera arbitrală rău a interpretat articolul 60 din legea burselor, pe care se bazează pentru a legitima aplicarea lui și deci primul motiv invocat: violarea acestui articol, este întemeiat și Curtea urmează să caseze deciziunea atacată prin acest recurs și care deci cată a fi privită ca fără ființă;

Considerând că, după casarea deciziunii camerei arbitrale, Curtea intrând mai departe în cercetarea contestațiunii prin evocarea fondului, găsește în consecință că această contestațiune, este întemeiată în principiu față cu modul în care s'a rezolvit primul motiv al recursului, și că deci sechestrul asigurător înființat urmează a se anula ca fiind ordonat de o autoritate necompetentă, nefiind prin urmare loc a se cerceta temeinicia motivului al doilea de fond al contestațiunii și anume validitatea titlurilor contestatorului;

Considerând că ajungându-se astfel la rezolvirea în total a contestațiunii ce face obiectul litigiului, anularea sechestrului, este de prisos a se mai discuta de această instanță de recurs și celelalte trei motive de recurs și în special motivul al doilea privitor la incompetența camerei arbitrale de a discuta în fond validitatea titlului contestatorului, persoană străină corporațiunii Bursei, și care deci nu era justițiabil de această instanță excepțională, căci toate aceste trei motive de recurs tind la casarea aceleiași deciziuni arbitrale, și în definitiv, la rezultatul la care s'a ajuns cu suficiență prin rezolvirea primului motiv de recurs;

Considerând că împrejurarea arătată că sechestrul asigurător ce singur face obiectul litigiului s'a preschimbă în cursul acestei instanțe în sechestrul definitiv, și că deci părțile în rezolvirea și acestui al doilea sechestrul ar avea interes să se decidă de această Curte dacă camera arbitrală este competentă să judece în fond contestațiunea la un sechestrul introdusă de un al treilea, străin corporațiunii Bursei, chestiune ce face obiectul celui al doilea motiv de recurs, nu schimbă inutilitatea discuțiunii ei în această instanță de recurs, pentru că în primul loc, nici n'a putut fi dedus primei instanțe rezolvirea acestui al doilea sechestrul definitiv, ce nici nu era înființat când s'a introdus contestațiunea de față, rezolvire ce nu poate fi cercetată de-a-dreptul de instanța de recurs și fără plată de taxe și timbre; și apoi, pentru că fiind cert că această Curte prin admiterea contestațiunii și anularea sechestrului pentru incompetență, după evocarea fondului, a infirmat în mod virtual despozitivul deciziunii camerei arbitrale prin care se hotăra asupra temeiniciei drepturilor contestatorului, n'ar mai folosi rezolvirea contestațiunii din litigiu reluarea discuțiunii competenței camerei arbitrale ca motiv de recurs spre a se ajunge la re-

zultatul deja obținut prin admiterea primului motiv de recurs, desființarea sechestrului asigurător ;

Considerând că, prin admiterea recursului, intimatul urmează a fi condamnat la cheltueli de judecată apreciate de Curte în sumă de lei 200.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier D. G. Maxim, admite.

Semnați : Oscar N. Niculescu, G. Raicoviceanu, D. G. Maxim.

Opiniune

Semnați fiind în totul de acord cu majoritatea, în ce privește primul motiv de casare, suntem însă de părere, întrucât părătele recunosc că nu mai au azi interes a se anula sechestrul asigurător, de oarece s'a aplicat deja un sechestrul definitiv, să se discute și cel de al II-lea motiv de casare invocat.

Semnați : I. Stambulescu, Ar. Alexandrescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența dela 23 Ianuarie 1910

Președinta d-lui I. Ionescu-Dolj, judecător-unic

Eufrosina N. Apostol cu Ecaterina Căpitan Duțescu și alții

REVIZUIRE.— DESCOPERIRE DE ACTE NOI.— FORȚĂ MAJORĂ.— FAPTE CONSTITUTIVE.— APRECIEREA JUDECĂTORULUI.— ART. 290 ALIN. 1 PR. CIVILĂ.

1^o Legiuitorul nedefinind forța majoră, doctrina și jurisprudența sunt de acord în a declara că faptele ce pot constitui forța majoră sunt lăsate cu totul la aprecierea instanței de fond.

2^o Ordecâteori faptul invocat a justifica forța majoră a fost de natură a șterge orice imputabilitate reclamantului, el trebuie a fi considerat ca atare și ordecâteori obstacolul ar fi putut fi înlăturat sau prevenit, fie printr'o forță mai mare, fie prin oarecare sacrificiu de timp sau de bani, nu poate constitui o forță majoră.

Prin urmare, faptul regăsirii unui act rătăcit prin alte hârtii, cari erau în posesiunea reclamantului în ziua primei judecăți, nu poate fi considerat ca o forță majoră care să-i dea dreptul a cere revizuirea, potrivit art. 290 alin. 1 din procedura civilă.

Tribunalul,

Având în vedere cererea de revizuire înregistrată la No. 29754, în ziua de 2 Noembrie 1909, făcută de Eufrosina Naum Apostol, contra sentinței acestui tribunal No. 53 din 1909, pe motiv că, după pronunțarea hotărârii de mai sus, a descoperit un act doveditor că nu datorește nimic, că pe nedrept a fost condamnată și că,

din cauză de forță majoră, acest act nu a putut fi produs cu ocaziunea primei judecăți ;

Având în vedere că, din actele din dosar, se constată că Eufrosina Naum Apostol, în calitate de moștenitoare a fiului său Ion Costescu, a fost condamnată la plata sumei de lei 3400 către Ecaterina Căpitan Duțescu, Paraschiva N. Maxim și Eufrosina Naumescu, în calitate de moștenitoare ale decedatului lor tată, Naum Apostol, prin sentința No. 53 din 1909 a tribunalului Ilfov, secția de notariat, sentință rămasă definitivă ;

Având în vedere că reclamanta, Eufrosina Naum Apostol, atât pentru dovedirea epocii când s'a descoperit actul nou, pe baza căruia cere revizuirea, cât și pentru a stabili împrejurările în cari a fost descoperit acest act, a propus dovada cu martori, dovadă care i-a fost învinițată de tribunal prin jurnalul său din 11 Decembrie 1909 cu No. 8796 ;

Având în vedere că, din depozițiunile martorilor ascultați sub prestare de jurământ, rezultă că chitanța în chestiune a fost găsită de reclamantă, din întâmplare, între hârtiile rămase dela defunctul său fiu Ion Costescu, pe la jumătatea luni Octombrie 1909 ;

Având în vedere că, conform art. 296 din procedura civilă, alin. 6, cererea de revizuire, bazată pe motiv de descoperire de acte noi, trebuie făcută în termen de două luni din ziua de când s'a descoperit actele cele noi ; ori, în speță, din depozițiile martorilor rezultând că actul nou a fost găsit sau descoperit pe la jumătatea luni Octombrie 1909, iar cererea de revizuire fiind făcută la 2 Noembrie 1909, este deci în termenul legal de două luni ;

Considerând că cererea făcută fiind în termen, urmează a vedea dacă, în adevăr, împrejurări de forță majoră, în sensul art. 290 alin. I din procedura civilă, au împiedicat pe partea reclamantă în revizuire a produce actul în chestiune cu ocaziunea primei judecăți ;

Având în vedere că partea reclamantă, prin avocatul său, susține că faptul rătăcirii actului în chestiune printre alte hârtii și negăsirea lui cu ocaziunea primei judecăți, unită cu împrejurarea că reclamanta nu poate ceti, descoperirea lui mai târziu, după condamnare, ar constitui elementele forței majore, pretinsă de art. 290 alin. I, din procedura civilă și care îndrituește pe parte a cere revizuirea ;

Având în vedere că legiuitorul nedefinind forța majoră, doctrina și jurisprudența sunt de acord în a declara că faptele ce pot constitui forța majoră «vis divina, vis major» sunt lăsate cu totul la aprecierea instanței de fond (Cas. Barozzi sub cuvântul *Revizuire*, No. 2, 10, 13, 34 și 35) ;

Având în vedere că această suverană apreciere a judecătorului trebuie să fie condusă de oare-care criterii obiective, cari se pot găsi pe de o parte în definiția dată de dreptul roman forței majore : un eveniment care nu se poate

prevedea și căruia nu i s'ar putea rezista chiar de ar fi prevăzut; iar de altă parte, în dispozițiunea înscrisă în art. 1083 și 1084 din codul civil, care consistă în aceea că partea obligată la ceva e descărcată de răspunderea neexecutării numai dacă justifică că cauza neexecutării obligației e datorită unei cauze streine, care nu-i poate fi imputată, fie că acea cauză provine dela natură sau dela o persoană străină;

Considerând că din acestea rezultă că ori decâte ori faptul invocat a justifica forța majoră a fost de natură a șterge orice imputabilitate reclamantului, el trebuie a fi considerat ca atare și ori decâte ori obstacolul ar fi putut fi înlăturat sau prevenit, fie printr'o forță mai mare, fie prin oare-care sacrificiu de timp sau de bani, nu ar putea fi considerat ca o forță majoră. (Planiol II, No, 232);

Având în vedere că condus de aceste criterii, apreciind faptul invocat de reclamantă, acela de a fi regăsit un act rătăcit printre alte hârtii, cu care împreună erau în posesiunea sa în ziua primei judecăți, nu poate fi considerat ca o forță majoră și care să-i dea dreptul a cere revizuirea conform art. 290, alin. I din procedura civilă; căci dacă partea reclamantă ar fi căutat mai bine printre celelalte hârtii, sau ar fi pus pe altceineva să caute, desigur că l-ar fi găsit, așa că neglijența sau nepriceperea e evidentă, deci nu orice imputabilitate poate fi exclusă.

Pentru aceste motive, respinge cererea de revizuire, etc.
Semnat, I. Ionescu-Dolj.

Observațiune. — Tribunalul zice cu drept cuvânt că faptele cari pot constitui cazul fortuit sau forța majoră (aceste două expresii fiind sinonime), sunt lăsate la aprecierea suverană a instanțelor de fond, pentru că legea nu definește forța majoră, pe care Romanii o defineau: *vis divina cui resisti non potest*. Vezi în sensul decis prin hotărîrea de mai sus, numeroasele autorități citate de d-l D. Alexandresco, t. VI, p. 347.

S. R.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IALOMIȚA

Audiența dela 14 Ianuarie 1910

Președința d-lui I. Dimancea, președinte

D. Iofeescu cu Primăria comunei Copuzu

REVIZUIRE.—HOTĂRÎRE.—CURGEREA TERMENULUI.—COMUNICARE SPECIALĂ.—ART. 291 ȘI 297 PR. CIVILĂ.

Pentru a face să curgă termenul în care se poate face revizuirea unei hotărîri în cazurile prevăzute de art. 291 din procedura civilă, partea care a avut câștig de cauză trebuie să facă o comunicare specială a hotărîrii rămasă definitivă.

No. 163.— S'au ascultat: intimatul D. Iofeescu, în desvoltarea incidentului relativ la tardivitatea cererii făcută

de primăria comunei Copuzu; d-l avocat Aurel Theodorescu, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere incidentul de tardivitatea revizuirii ridicat de pârât, prin care tinde la respingerea acestei revizuirii, că fiind făcută peste termenul cerut de art. 297 pr. c. civ., de oarece hotărârea tribunalului No. 381 din 1908, a fost comunicată primăriei Copuzu la 14 Martie 1909, cum se constată din chitanța prezentată, iar cererea de revizuire a fost făcută la 16 Noembrie 1909;

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 297 pr. civ. termenul înăuntrul căruia se poate face revizuirea unei hotărâri în cazurile arătate de art. 291 pr. civ. este de două luni și curge dela data comunicării hotărârei rămasă definitivă;

Că, din termenii art. 297 pr. c. civ. se vede că pentru a face să curgă termenul în care se poate face revizuirea, partea care a avut câștig de cauză, trebuie să facă o comunicare specială a hotărârei rămasă definitivă;

Că, în lipsa unei asemenea comunicări, calea revizuirii rămâne deschisă;

Având în vedere că, în speță, se constată din dovada dată de primarul comunei Copuzu la 14 Martie 1909, de primirea copiei de pe hotărârea civilă No. 381 din 1908, că această comunicare a avut de scop a face să se închidă calea recursului, iar nu o comunicare în sensul dispozițiilor art. 297 din procedura civilă pentru curgerea termenului de revizuire;

Că, pârâtul nedovedind azi că a făcut comunicarea hotărârei în vederea curgerii termenului de revizuire, potrivit dispozițiilor art. 297 pr. civ., cererea de revizuire făcută de primăria comunei Copuzu este în termen;

Că astfel fiind, incidentul de tardivitatea cererii de revizuire este nefondat și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, respinge, etc.

Semnați: I. Dimancea, E. Mărculescu,

Audiența dela 19 Ianuarie 1910

Președința d-lui I. Dimancea, președinte

Primăria comunei Copuzu cu D. Iofeescu

REVIZUIRE — COMUNĂ.— LIPSĂ DE APĂRARE.— ART. 291 PR. CIVILĂ.

Faptul că primarul unei comune a făcut apelul peste termen și că la prima instanță nu s'a prezentat pentru a apăra primăria, constituie o lipsă completă de apărare și un motiv de revizuire în sensul art. 291 din procedura civilă.

No. 271.— S'au ascultat: d-l avocat Aurel Teodorescu, din partea reclamantei, în susținerea cererii de revizuire; d-l avocat Sima Nicolescu, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere cererea de revizuire făcută de primăria comunei Copuzu, cu petiția înregistrată la No. 22197 din 1909, prin care tinde la revizuirea sentinței acestui tribunal No. 381 din 1908 și la judecarea în pretențiunile formulate în contra sa de D. Iofcescu pentru motivul că nu a fost apărută în acest proces nici înaintea judecătorului de ocol Urziceni, unde a fost obligată a plăti ca daune reclamantului suma de 1400 lei, nici înaintea tribunalului, întrucât apelul a fost făcut de primar, cel care era însărcinat de lege a o apăra, peste termenul cerut de art. 92 leg. jud. ocol;

Având în vedere că D. Iofcescu prin apărătorul său, d-l avocat Sima Niculescu, nu ridică în contra acestei cereri de revizuire altă obiecțiune decât că nu se poate lua în considerație, nu este admisibilă, și chiar dacă s'ar privi ca atare în principiu, nu poate duce la nici o deslegare, întrucât apelul făcut de primarul comunei Copuzu, în numele acelei primării, în contra cărței judecătorului de ocol No. 650 din 1907, fiind făcut peste termen, punctul de plecare al cercetării procesului neputând fi altul decât dela acest apel, tribunalul azi nu l'ar putea declara în termen și astfel este împedat a pipăi afacerea în fond;

Având în vedere că din actele din dosar se stabilește în fapt că D. Iofcescu a chemat în judecată înaintea judecătorului ocolului Urziceni pe primăria comunei Copuzu pentru a-i plăti daune în sumă de 1400 lei, acțiune care s'a admis în întregime ei, cu cheltueli de judecată, în lipsa primăriei, prin cartea de judecată, No. 68, din 26 Ianuarie 1907; că primăria a făcut opoziție și cerere de chemare în garanție în contra lui Alecu N. Stan, delegatul sfatului sătesc din satul Crăsani, pentru ca în cazul când ar rămâne obligată la plata sumei de 1400 lei, să fie el obligat către dânsa la plata acestei sume de bani; că atât opoziția cât și cererea de chemare în garanție au fost respinse ca nesustținute prin cartea de judecată No. 650 din 13 Iulie 1907; că în contra acestei cărți de judecată s'a făcut apel de primarul comunei Copuzu la 8 Aprilie 1908, peste termenul cerut de art. 92 legea jud. ocol, apel care a fost respins ca tardiv de acest tribunal prin sentința No. 381 din 1908;

Având în vedere că în art. 291 din procedura civilă se determină și persoanele care au drept a cere revizuirea unei hotărâri și cazurile în care o pot exercita;

Că, potrivit acestor dispozițiuni de lege, scopul și efectul revizuirii este de a se da putința acelor persoane de a se apăra, de a li se face posibilă o apărare, când au fost apărute cu viclenie de cei însărcinați de lege cu apărarea lor, sau când nu au fost de loc apărute asupra capătului sau capetelor de cerere aduse în judecată;

Că a nu apăra este nu numai atunci când cei chemați de lege a apăra pe Stat, județ, comună etc, nu se prezintă înaintea instanțelor judecătorești, pentru apărarea

lor, sau când prezentându-se nu pun concluziuni, dar și atunci când calcă sau lasă a se călca în actele lor, forme cerute de lege, a căror lipsă aduce persoanelor pe care le reprezintă, pierderea drepturilor lor;

Că această cale extra-ordinară este o cale de mare favoare creată de legiuitor pentru a garanta, a ocroti drepturile persoanelor arătate în art. 291 pr. c. civ. și a nu le lăsa expuse la voința și capriciul celor cari sunt însărcinați de lege cu apărarea lor;

Că scopul unei asemenea solicitudini din partea legiuitorului nu ar fi fost atins dacă s'ar fi lăsat în mâna acelor reprezentanți legali putința de a închide cu totul orice drum de apărare persoanelor puse sub ocrotirea lor, de a face ilusorie calea revizuirii prin îndeplinirea unor acte cu călcarea formelor cerute de lege peste termenile legale;

Că în puterea acestor considerațiuni, este neîntemeiată cu totul obiecțiunea ridicată de D. Iofcescu că, odată ce apelul făcut de primarul de pe vremuri al comunei Copuzu a fost făcut peste termenul legal, și declarat ca atare de tribunal, nu se mai poate discuta o cerere de revizuire, nu poate fi văzută admisibilă în principiu, întrucât punctul de plecare al cercetării procesului fiind apelul acesta făcut peste termen, instanța chemată a judeca cererea de revizuire nu ar putea trece peste el, sau a'l declara în termen, pentru a păși la pipăirea afacerii în fondul ei;

Că a primi de bună o asemenea obiecțiune, este a face arbitru al dreptului de revizuire, cum este în speța de azi, pe un primar care, dacă ar voi să lase primăriei cu a căreia apărare este însărcinat de lege, deschisă calea exercitărei acestui drept, ar face opoziția, apelul cu îndeplinirea formelor cerute la termen; iar dacă ar voi să închidă această cale, ar face opoziția, apelul peste termen;

Că faptul că primarul comunei Copuzu a făcut apelul peste termen, că la prima instanță, judecătoria ocolului Urziceni, nu s'a prezentat pentru a apăra primăria, iar în apel a fost împiedicat a o apăra, întrucât apelul era tardiv, constituie o lipsă complectă de apărare pentru primărie, un motiv de revizuire în sensul prevederilor art. 291 pr. c. civ. care-i deschide calea apărării în contra pretențiunilor formulate în contra sa;

Că astfel fiind, cererea de revizuire este admisibilă în principiu și urmează a se da părților cuvântul în fond (vezi decis. Cas. s. I, No. 317 din 17 Iunie 1903).

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, admite în principiu cererea de revizuire, etc.

Semnați: I. Dimancea, E. Mărculescu.

GRIGORE V. MANIU. — Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român, Volumul III, coprinzând legilele privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Ioseph Göbl, București, 1909.

Prețul 12 Lei.